

Ongevraagde adviezen

Onze recensenten kozen hun twee favoriete boeken van 2015. Drie schrijvers zijn vaker dan één keer uitverkoren: Robert Harris, Michel Houellebecq en David Vann.

De beste boeken van 2015

ARIE VAN DEN BERG

Anke Brassinga: Wachtwoorden. De Bezige Bij, 528 blz. € 19,90
Een overdadige taalkluis voor *close-readers* en andere liefhebbers. Brassinga beproeft al een oeuvre lang nieuwe betekenissen, keert woorden binnenstebuiten en verbastert naar hartenlust. De humor zingt daarbij veelstemmig mee.
Christopher Plumb: The Georgian Menagerie. Exotic Animals in Eighteenth-Century London. I.B. Tauris & Co., 256 blz. € 31,95
Een informatieve stortvloed over de lustwarande van mens en dier. Papegaaien en blauwkousen, sidderalen als erotische sensatie, de aarsklater van civetkatten als parfumleverancier.

MARGOT DIJKGRAAF

Patrick Modiano: Om niet te verdwalen. Querido, 152 blz. € 18,99
Als altijd speurt de Nobelprijswinnaar als toegewijde detective naar het mysterie achter een alledaags leven. Deze hoofdpersoon verliest zijn adresboekje, en dan schuiven de herinneringen over elkaar heen. Schitterende, schrijnende roman met een onvergetelijke slotzin.
Michel Houellebecq: Onderworpen. De Arbeiderspers, 240 blz. € 19,99
Politieke *what if*-roman waarin het enfant terrible van de Franse letteren zich voorstelt dat Frankrijk kiest voor een islamitische president. Uitdagende en ambigue fabel over eenlastig te duiden land en tegelijkertijd een *wake-up call* voor Europa.

JAN DONKERS

David Vann: Aquarium. De Bezige Bij, 253 blz. € 18,90
Vann schreef zowaar een roman met wat bijna een *happy ending* genoemd kan worden. Maar voor het zover is, dist hij opnieuw een hoeveelheid mentale wreedheid op die soms bijna ondraaglijk is. Een nieuw hoogtepunt in een toch al indrukwekkend oeuvre.
Robert Hilburn: Johnny Cash. De biografie. Spectrum, 671 blz. € 25,-
Bijna perfecte biografie van de getormenteerde zanger. Vooral de weergave van de laatste levensjaren dwingt bewondering maar ook ontroering af.

ROB VAN ESSEN

John Cheever: Schandaal in de familie Wapshot. Van Gennep, 304 blz. € 49,95
Cheevers tweede roman over de familie Wapshot uit 1964 werd eindelijk in het Nederlands vertaald. Wanhopig dan wel vol goede moed gaan de Wapshots de confrontatie aan met de moderne tijd, wat een bizar en mees-terlijk boek vol vrolijke ellende oplevert.
John Banville: De blauwe gitaar. Querido, 312 blz. € 19,90
Banvilles nieuwe roman is weer een feest van vertelkunst. Een schilder blikt terug op zijn mislukte leven. Onder al de goed verwoorde bravoure schuilt een eenzame man met een klein hart, die zijn zelfbeeld duchtig moet bijstellen.

ELSBETH ETTY

Jacqueline Bel: Bloed en rozen. Geschiedenis van de Nederlandse literatuur 1900-1945. Bert Bakker, 1141 blz. € 59,95
Bloedstollend verhaal over literatuur in tijden van crises, wereldoorlogen, dekolonisatie en emancipatie. Cultuurgeschiedenis op haar best. Hetzelfde geldt voor Arjen Fortuins biografie *Geert van Oorschot. Uitgever* (Van Oorschot, 763 blz. € 45), die begint waar Bel ophoudt.
Robert Harris: Dictator. Cargo, 480 blz. € 22,90
De finale van Robert Harris' trilogie over Cicero heeft alles wat een historische roman aantrekkelijk maakt: de spanning en vaart van een thriller, feitelijke nauwkeurigheid en psychologisch inzicht. Vergelijkbaar met de romans van Robert Graves' romans over Claudius.

ARJEN FORTUIN

M.M. Schoenmakers: De wolkenrider. De Bezige Bij, 272 blz. € 18,90
Er is helemaal niets hips aan deze schrijver, maar, God, wat kan hij schrijven. Geweldige comebackroman over planoloog in transformatorhuisje.
David Grossman: Komt een paard de kroeg binnen. Cossee, 240 blz. € 19,90
Minstens twintig goede moppen in een roman en toch niet vrolijk stemmend: voor Grossman mag de Nobelprijs-champagne nu wel koud worden gezet.

KESTER FRERIKS

Karl Ove Knausgård: Vrouw. Mijn strijd 6. De Geus, 1207 blz. € 49,95
Majestueus slotakkoord van de befaamde *Mijn strijd*-cyclus. En nog steeds is Knausgård in *full swing*.
Andrus Kivirähk: De man die de taal van de slangen sprak. Prometheus, 400 blz. € 19,90
Wonderlijk-poëtische roman over het keerpunt tussen Germaanse mythologie en christendom. Vol natuurkrachten, hartstocht en psychologie.

BART FUNNEKOTTER

Robert Harris: Dictator. Cargo, 480 blz. € 22,90
Het laatste deel van Harris' trilogie over Cicero is een spannende politieke thriller, waarin hij met behulp van de (verzonnen) memoires van Cicero's slaaf Tiro de ondergang van de Romeinse republiek beschrijft. Indringend portret van een man die worstelt om in moeilijke omstandigheden het juiste te doen.
Tom Holland: Dynastie. Athenaeum, 480 blz. € 29,99
Waar Harris ophoudt - de opkomst van Augustus - begint de opvolger van Tom Hollands bestseller *Rubicon*. Holland schrijft non-fictie, maar *Dynastie* leest als een spannende roman. Hij beschrijft met veel gevoel voor (scabreuze) details de geschiedenis van het Julio-Claudische keizershuis: een kijk in de politiek van een maffiastaat.

ROBERT GOOIJER

Dennis Lehane: Verloren wereld. Ambo Anthos, 285 blz. € 19,99
Het is lang geleden dat een roman mij Sneoeharde, knap geschreven en geconstrueerde *hard-boiled* thriller over de loodzware emotionele lasten die gangsters door hun geweld over zichzelf en hun naasten afroepen. Virtuoos, spannend, ontroerend.
Robert Harris: Dictator. Cargo, 480 blz. € 22,90
Prachtig slot van Harris' trilogie over advocaat, politicus en filosoof Cicero. Tussen 58 en 43 v.Chr. word je meegetroond door de straten van Rome en langs de politieke en militaire aardverschuivingen tijdens het daverende einde van de Romeinse Republiek

GER GROOT

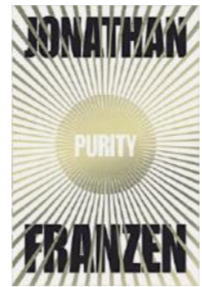
José Ortega y Gasset: De opstand van de massamens. Lemniscaat, 272 blz. € 34,95
De nieuwe, sprankelende vertaling van deze Spaanse klassieker heeft niets van zijn politieke actualiteit verloren. De 'massamens' van toen is de calculerende, iets té mondige burger van nu. En ook voor Ortega was een verenigd Europa het wenkend perspectief.
Ann Leckie: Het recht van de Radch. Luitingh Sijthoff, 399 blz. € 19,99
Vertaling van *Ancillary Justice*, Leckie's SF-debuut dat vrijwel alle prijzen won die het genre heeft. Terecht. Mee-sleepende fantasie, even origineel als geloofwaardig. Met vragen waar filosofen nog jaren mee voort kunnen.

ROB HARTMANS

Noel Malcolm: Agents of Empire. Allen Lane, 604 blz. € 34,90
Geschiedschrijving waarin grote greep en nauwgezet bronnenonderzoek briljant gecombineerd worden: De turbulente geschiedenis van de Middellandse Zee in de zestiende eeuw, aan de hand van de lotgevallen van twee Albanese families.
Piet Gerbrandy: Voegwoorden. Atlas Contact, 672 blz. € 39,95
De verzamelde gedichten tot nog toe: poëzie met een soort ruige kracht, een woeste drang die toch ingehouden lijkt te zijn en heel geestig is.

BAS HEIJNE

Kamel Daoud: Moussa, of de dood van een Arabier. AmboAnthos, 149 blz. € 18,99
Het is lang geleden dat een roman mij zo'n schop verkocht als deze verzengende debuutroman. In Camus' *De vreemdeling* schiet de ik-persoon een naamloze Arabier op het strand bij Algiers dood; Daoud laat de broer wouf met het cliché dat Nederland ook na de Industriële Revolutie een burgerlijke cultuur bleef. Ook hier ontstond na 1850 een massacultuur die vaak plat en modieus was.

om ons heen steeds meer tot een keuzemenu geworden is, waarbij de illusie dat wij autonome individuen zijn ons juist rijp maakt voor oneindige manipulaties. Een boek vol *eye-openers* voor wie iets wil begrijpen van de verwarrende dynamiek van onze huidige manier van leven.

ARNOLD HEUMAKERS

Witold Gombrowicz: Verhalen/Ferdydurke/Trans-Atlantisch/Pornografie/Kosmos. IJzer, 973 blz. € 49,50
Bijna alle verhalen en romans van deze Poolse auteur van de vorm en de onrijpheid in één drukkeletterie verenigd. Realistisch, absurdistisch, en met niets en niemand te vergelijken. Geweldig dat zijn werk weer in het Nederlands verkrijgbaar is.
Michel Houellebecq: Onderworpen. De Arbeiderspers, 234 blz. € 19,99
Een islamitische toekomst voor het decadente Europa: in een even simpel als ironisch verhaal maakt Houellebecq dit schrikbeeld bijna aantrekkelijk. Het levende bewijs dat geëngarde literatuur niet hoeft te preken of links te zijn.

BERNARD HULSMAN

Nikolaus Wachsmann: KL. Een geschiedenis van de naziconcentratiekampen. De Bezige Bij, 1163 blz. € 79,90
Brijlante studie laat zien hoe het 'dem Führer entgegenarbeiten' leidde tot radicalisering van de maatregelen tegen alle bevolkingsgroepen voor wie in het Derde Rijk geen plaats was.
Auke van der Woud: De nieuwe mens. De culturele revolutie in Nederland rond 1900. Prometheus, 346 blz. € 24,95
In zijn nieuwe boek reikt Van der Woud af met het cliché dat Nederland ook na de Industriële Revolutie een burgerlijke cultuur bleef. Ook hier ontstond na 1850 een massacultuur die vaak plat en modieus was.

AUKE HULST

Hanya Yanagihara: A Little Life. Picador, 720 blz. € 22,99
Er is voldoende aan te merken op deze pil, en toch: zelden las ik een roman die zo diep ontroerde en zo indringend de schade van trauma blootlegde. De gesloten Jude St. Francis staat op de printplaat van mijn geheugen gebrand.
Kevin Barry: Beatlebone. De Bezige Bij, 192 blz. € 18,90
John Lennon brengt een (fictief) bezock aan het Ierse eilandje dat hij ooit kocht, maar lezend bezocht. Geestig, duister en stilistisch gedurfd. Het best te genieten in de oorspronkelijke taal.

TOEF JAEGER

Ta-Nehisi Coates: Tussen de wereld en mij. AUP, 148 blz. € 17,95
Samen met *Moussa*, *of de dood van een Arabier* van Kamel Daoud is dit boek van Coates er een dat je een tijd bezighoudt. In een prachtige brief aan zijn zoon legt hij uit hoe we proberen te verdoezelen dat racisme een puur lichamelijke ervaring is: ze wrikt onze schedel los, blokkeert de luchtwegen en rijt de spieren open. Wat zou hij gevonden hebben van *De Jungleboeken* van Rudyard Kipling (Atlas Contact, 480 blz. € 24,99), de klassieker uit 1894 met een twijfelachtig imago?

ATTE JONGSTRA

Jan Buisman: Duizend jaar weer, wind en water in de lage landen. Deel 6 (1751-1800) Van Wijnen, 1040 blz. € 49,50
Jan Buisman knoopt de uitbarsting in juni 1783 van de IJslandse spleet-vulkaan Laki vast aan een bloedroede zonsopkomst in Friesland en verroeste lakens op het bleekperceel, nevel ('droge smoor') die ruikt naar rotte vis en als zwavel proeft. Verrukkelijk.
Philip Dröge: De schaduw van Tambora. Spectrum, 285 blz. € 19,99
Verbijsterende gevolgen van een vulkaanuitbarsting in Indië: de uitdrijving van de loopfiets, grazende kinderen in een Zwitserse alm, het rood bij Turner, het regent kevers, spinnen en rupsen.

MARCO KAMPHUIS

Robert Walser: De wandeling. Lebowsky Publishers, 111 blz. € 19,99
De plot: schrijver maakt wandeling. Walser is virtuoos breedsprakig en verkeert op de rand van de waanzin. Triest en onweerstaanbaar grappig.
Nikos Kazantzakis: Leven en wandel van Zorbás de Griek. Wereldbibliotheek, 366 blz. € 24,95
Het leven is een onophoudelijke strijd, maar wat je kunt genieten zul je genieten, want 'je krijgt in der eeuwigheid niet nog een kans'. Ongeschoolde man van de wereld brengt rationele schrijver passie voor het leven bij in een boek zó hartstochtelijk dat je niet doorhebt dat het een diepzinnige filosofische roman is.

SEBASTIAAN KORT

Rainald Goetz: Johann Holtrop. Albraak van de maatschappij. Leesmagazijn, 336 blz. € 19,95
Ex-angry young man van de Duitse literatuur laat de motor van een topmanager op haat draaien. Dat klinkt ongenueanceerd, maar er is in Goetz' handen geen speld tussen te krijgen.

Grote, sardonische en stilistisch hoogwaardige literatuur.
Elvis Peeters: Jacht. Podium, 197 blz. € 17,50.
Dierenroman die stroef op gang komt maar gaandeweg vleugels krijgt. Verliefd, goed geklede rottweilers en eenvoudige mensen die eerst handelen en dan nadenken. Iets vergelijkbaars lees je in Joke van Leeuwens sterke *De onvervarenen*.

MICHEL KRIELAARS

Amos Oz: Judas. De Bezige Bij, 400 blz. € 24,90
Roman over de goede verrader, die tevens een morele verdediging van Oz' overtuiging is dat alleen een compromis met je tegenstander tot vrede kan leiden. Een rijk boek, dat je kunt blijven herlezen om er steeds weer iets nieuws in te ontdekken.
Nir Baram: Wereldschaduw De Bezige Bij, 544 blz. € 24,90
Steengoede actuele roman, waarin deze jonge Israëliische schrijver de arrogante en cynische wereld van machtsbeluste consultants en politici aan de kaak stelt. Ook krijgen de anti-globalisten ervanlangs.

JANET LUIS

Saskia de Coster: Wat alleen wij horen. Prometheus, 320 blz. € 19,95
In Brussel is het niet alleen kommer en kwel. In deze geenieteerde, spitse stadsoap blijken huurders met heel verschillende achtergronden broederlijk in een flat samen te kunnen leven in een Brusselse buitenwijk.
Erica van Boven: Bestsellers in Nederland 1900-2015. Garant, 218 blz. € 23,90
Leerzaam en goed geschreven naslagwerk boordevol leuke lijstjes. Voor de oorlog hadden we Anne de Vries (*Bartje*) en Ina Boudier-Bakker (*De klopp op de deur*). Na 1945 timmerden Mulisch, Kluun en Koch aan de weg. Maarten 't Harts *Een vlucht regenwulpen* werd 1,8 miljoen keer verkocht.

GUUS MIDDAG

Joseph Brodsky: Strohalmen voor de lezer. De Bezige Bij, 812 blz. € 59,90
Ruime keuze uit de poëzie van de Russische Nobelprijswinnaar. Alleen maar goede gedichten. Geweldig rijk en gevarieerd in stijl, genre en onderwerp. Voorzien van honderd pagina's puntig en fris commentaar van samensteller Kees Verheul.
Ilya Leonard Pfeijffer: Idyllen. De Arbeiderspers, 184 blz. € 21,95
Vijftig lange, deinnende, volop rijmende gedichten. Onder de vlotte buitenkant dient zich de nieuwe dichter Pfeijffer

aan: minder pose en meer inhoud, minder dichtertjestaal en meer spreektaal, minder navelstaarderij en meer buitenwereld. Hard, wrang en kritisch.

JOS PALM

Noah Shusterman: De Franse Revolutie Veen Media, 448 blz. € 30,-
Victor Hugo: 1793 Papieren Tijger, 424 blz. € 20,-
Akelig actuele geschiedenissen: hoe de stadse staatsterreur het uiteindelijk won van godsvruchtige vrouwen en de godsvruchtige plattelandsterreur. Het was God tegen de vrijheid, gelijkheid en broederschap. God had zijn plattelandsbarenen die met rozenkrans om de nek de bevrijding uit Parijs bevochten. De revolutie had fijne stadse heren en de guillotine. Vrouwen waren vóór God, en soms vóór de naargeestige godheid op aarde, Robespierre, die een dienst voor het Opperwezen instelde omdat hij begreep dat je er met moord-dwingelandij alleen niet kwam.

PIETER STEINZ

Jonathan Franzen: Purity. Harper Collins Publishers, 496 blz. € 18,99.
De Nederlandse vertaling (*Zuiverheid*) verscheen bij Prometheus.
Klokkenluiders, internetjournalistiek, alternatieve jongeren - *Purity* is heel erg een roman van nu. Tegelijkertijd is het een roman waarvoor Dickens zich niet zou schamen: geestig, breed uitwaaierend en slim gecomponeerd.
P.F. Thomése: De onderwaterzwemmer Atlas Contact, 256 blz. € 19,99
Roman in drie verhalen over het leven van een bange man die twee keer hard door het noodlot wordt getroffen. Thomése bewijst dat hij in één boek zowel wild grappig als diep ontroerend kan zijn.

THOMAS DE VEEN

David Vann: Aquarium. De Bezige Bij, 253 blz. € 18,90
Verbluffende roman die je op de proef stelt. Vann laat hoop gloren, maakt het dan naargeestig, pijnlijk om te lezen, en draait alles wéér om. Dwingend anti-fatalistisch sociaal drama, een verhaal van over menselijke wil en wendbaarheid.
Zihni Özdiil: Nederland mijn vaderland. De Bezige Bij, 128 blz. € 9,95
Waarom heten Belgen of Zweden nooit 'alloctonen' en Marokkanen en Turken wel? Racisme is verankerd in onze blik, taal, cultuur, en die racistische structuren worden in Nederland structureel ontkend. Na het lezen van Özdiils pamflet, een confronterende *eyeopener*, is dat onhoudbaar.

